

Migracija. Vaikų elgesio ir emociniai sunkumai. Rekomendacijos tėvams.

Tyrimo apibendrinimas. Išvados ir rekomendacijos.

Migracija – tikslingas žmonių kraustymasis gyventi ir dirbti svetur. Išvykus vienam ar abiem tėvams, pagrindinė problema – tai sunkumai, su kuriais susiduriama:

- Neatliekami vaidmenys;
- Per daug atsakomybių;
- Nepasiruošimas priimti atsakomybės;
- Naujos vaikų atsakomybės ir vaidmenys;
- Išvykusiojo nario pašalinimas;
- Išvykusiojo jaučiama įtampa;
- Permainos poros santykiuose;
- Stresas dėl permainų.

Tačiau didžiausias pasekmes tėvų migracija sukelia vaikams.

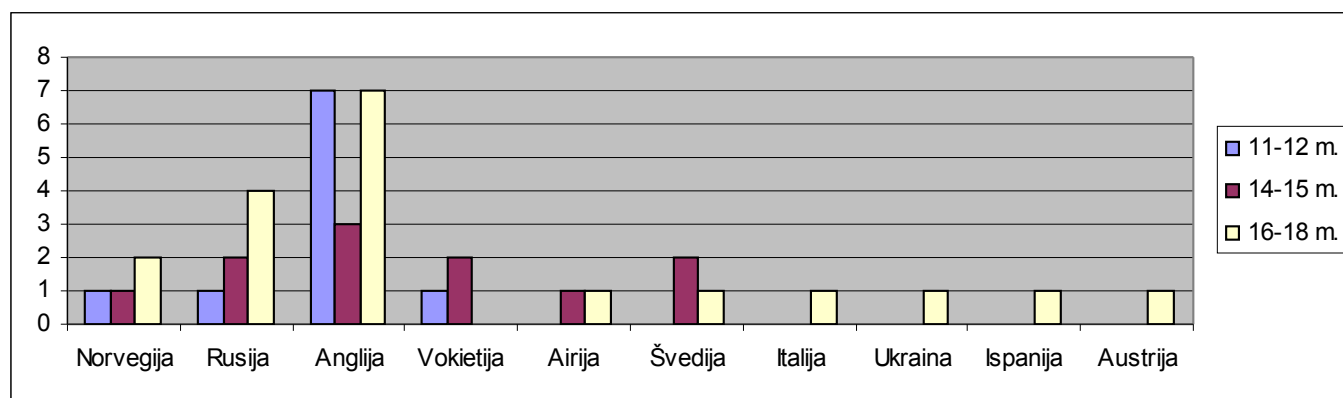
Todėl pagrindinis tyrimo „Migracija. Vaikų elgesio ir emociniai sunkumai“ tikslas buvo – išsiaiškinti vaikų elgesio ir emocinius pokyčius, kurie išryškėja išvykus vienam ar abiem tėvams gyventi ir dirbti į užsienį bei pateikti rekomendacijas tėvams.

Tyrimas vyko 2012 m. vasario – kovo mėnesiais; tyrime dalyvavo 40 (20 berniukų ir 20 mergaičių) 5 – IV gimnazijos klasių mokiniai, kurie vienas ar abu tėvai yra išvykę gyventi ir dirbti į užsienį.

Respondentų pasiskirstymas pagal amžių:

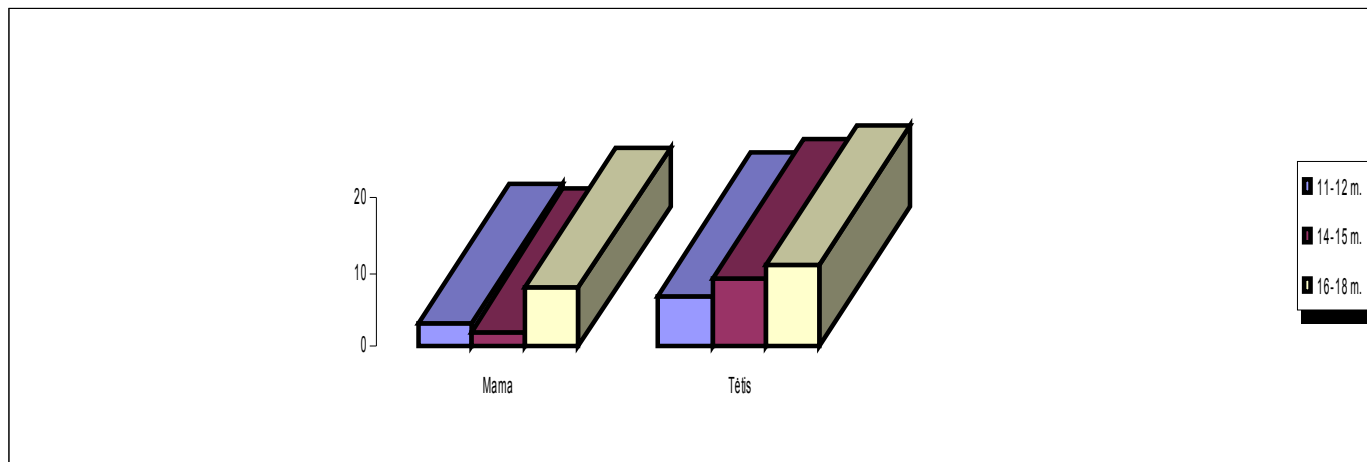
11-12 m.	14-15 m.	16-18 m.	Iš viso
10	11	19	40

Pagrindinės šalys, į kurias vykstama dirbti yra: Anglija, Rusija, Norvegija (žr. 1 pav.)

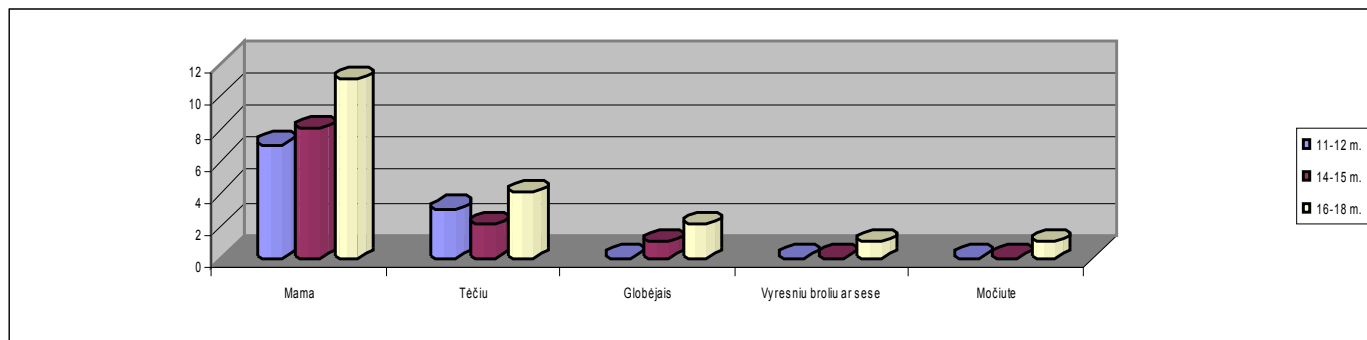
1 pav. Šalis, kurioje gyvena ir dirba tėtis/mama

Dažniausiai į užsienį išvyksta dirbti tėtis. (žr. 2 pav.)

2 pav. Užsienyje gyvena ir dirba...

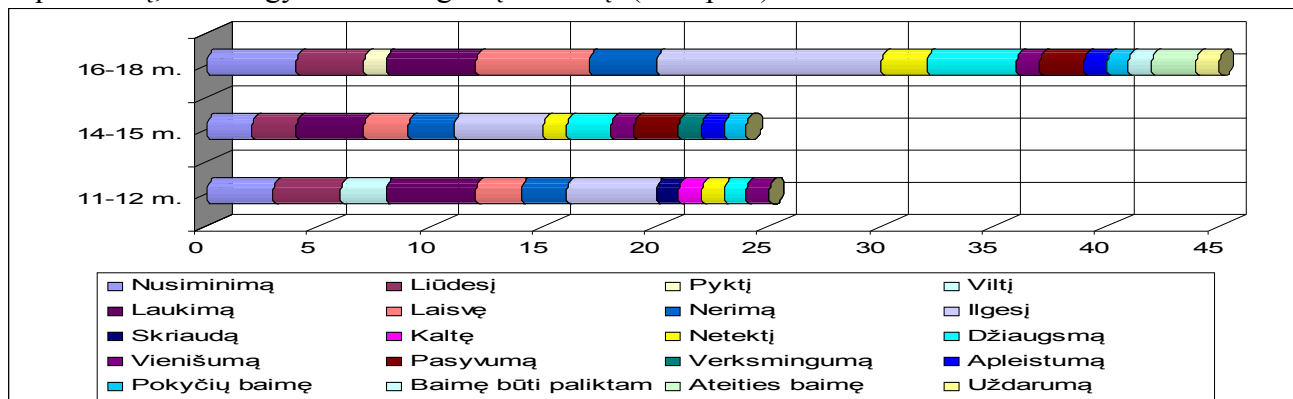
Išvykus vienam iš tėvų gyventi ir dirbti į užsienį, vaikai dažniausiai lieka gyventi su tėčiu ar mama, tačiau kartais taip nutinka, kad išvyksta abu tėvai, arba tėvai būna išsituokę, tad vaikai lieka gyventi su globėjais, su seneliais.

3 pav. Aš gyvenu su...

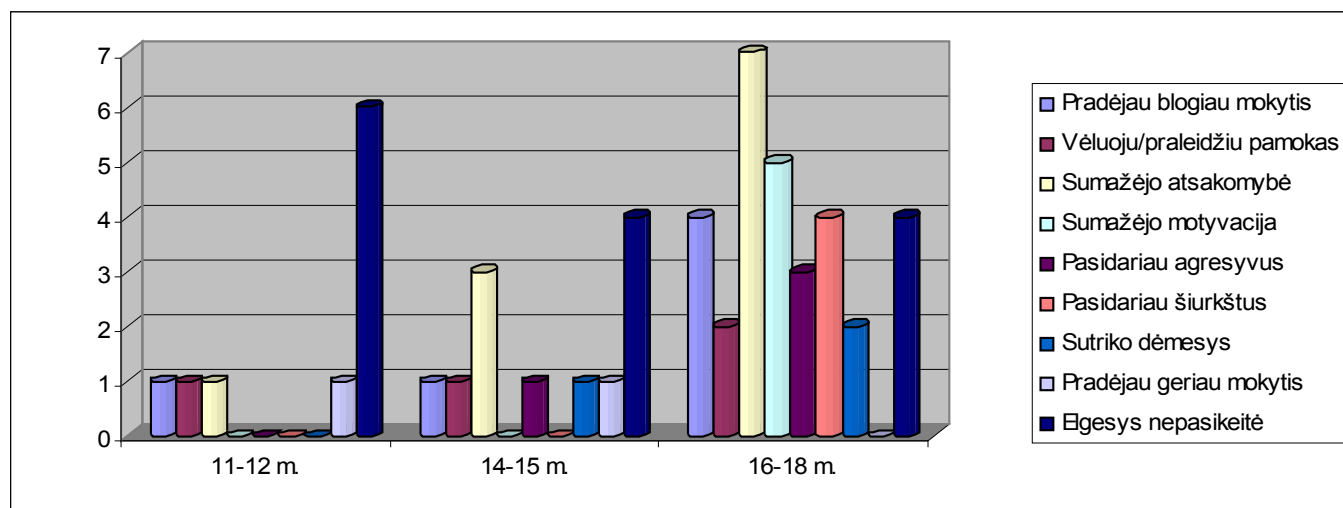
Pagal 3 pav. duomenis, išvykus tėčiui į užsienį, vaikai lieka gyventi su mama (taip atsakė 26 respondentai), išvykus mamai – su tėčiu gyvena 9 respondentai, su globėjais – 3, o su močiute – 1 respondentas.

Išvykus vienam iš tėvų, vaikai patiria skirtingus išgyvenimus, tačiau dauguma jų yra bendri visoms amžiaus grupėms: nusiminimas, liūdesys, laukimas, ilgesys, pasyvumas, ateities baimė, bet buvo ir tokių respondentų, kurie išgyveno džiaugsmą ir laisvę. (žr. 4 pav.).

4 pav. Išgyvenimai, išvykus vienam ar abiem tėvams

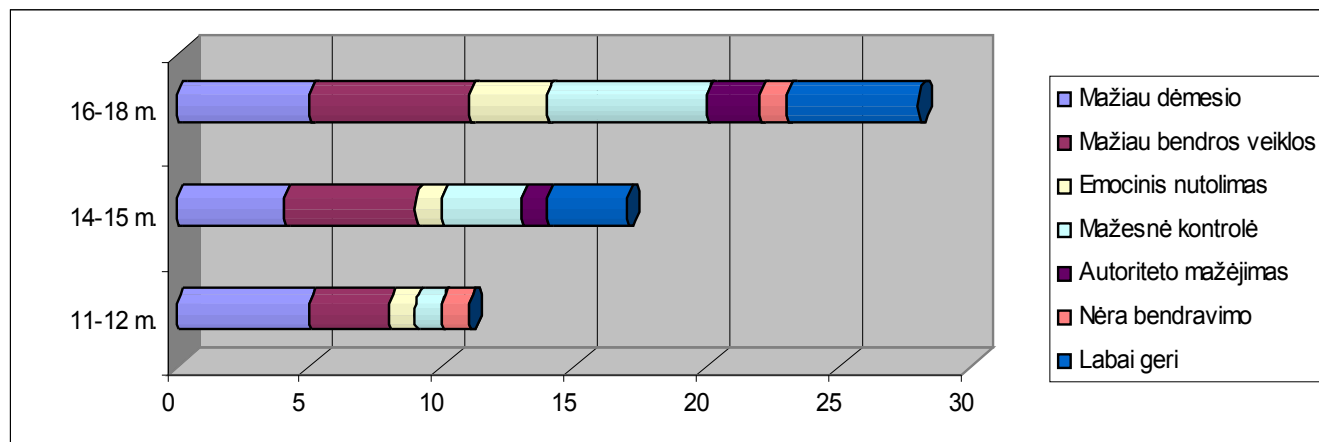
Vieno ar abiejų tėvų išvykimas vaikams sukelia ne tik emocinius išgyvenimus, bet ir duoda permainų vaikų gyvenimui, jų elgesiui. Vaikai, ilgėdamiesi tėvų, nesąmoningai elgiasi vienaip ar kitaip. Žr. 5 pav.

5 pav. Pokyčiai elgesyje, išvykus vienam ar abiem tėvams

Dauguma respondentų nurodė, kad sumažėjo atsakomybė (11 atsakymų), pradėjo blogiau mokytis (6 atsakymai), sumažėjo motyvacija (5 atsakymai), pasidarė šiurkštus/-i (4 atsakymai), vėluoja, praleidžia pamokas (4 atsakymai).

Vieno šeimos nario išvykimas keičia santykius su kitais šeimos nariais, likusiais Lietuvoje. Skiriama mažiau dėmesio, mažiau bendraujama, mažesnė kontrolė, vyksta emocinis nutolimas, žr. 6 pav.

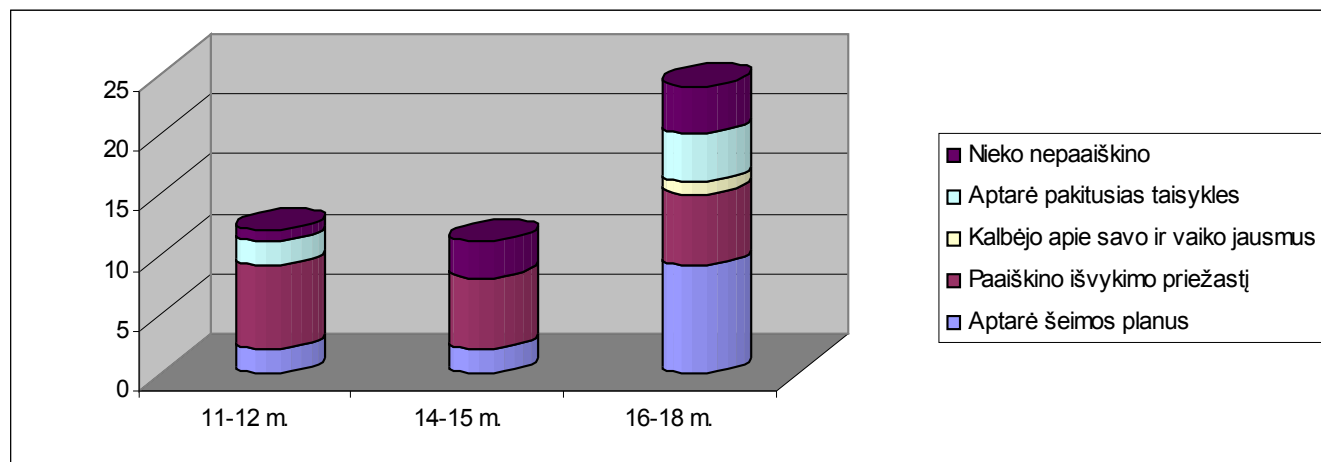

6 pav. Santykiai su išvykusiu vienu iš tėvų

Labai svarbu, kaip vaikams yra pranešama apie išvykimą, ar apskritai yra pranešama; ar aptariamos šeimos taisyklės, kurios keisis, ar kalbama apie planus, apie tėvų jausmus, apie vaikų jausmus, ką jie jaučia..

Dauguma respondentų atsakė, kad tėtis / mama prie išvykdami aptarė šeimos planus (13 respondentų), paaiškino išvykimo priežastį (19 respondentų), aptarė pakitusias taisykles (6 respondentai), tačiau apie jausmus, kurie yra labai svarbūs tuo metu, kalbėjo tik 1 respondento tėtis/mama.

Žr. 7 pav.

7 pav. Tėčio/mamos veiksmai, prieš išvykstant į užsienį

Išvados.

1. Išvykus vienam ar keliems šeimos nariams, su sunkumais susiduria visi šeimos nariai.
2. Migracija sukelia vaikams emocinius ir elgesio pokyčius.
3. Pagrindiniai emociniai vaikų išgyvenimai: nusiminimas, liūdesys, laukimas, ilgesys, pasyvumas, ateities baimė.
4. Pagrindiniai vaikų elgesio pokyčiai: sumažėja atsakomybė, pradeda blogiau mokytis, sumažėja motyvacija, šiurkštumas, vėluojama į pamokas, praleidžiamos pamokos.
5. Migracija keičia santykius su tėvais: mažiau dėmesio, mažiau bendros veiklos, mažesnė kontrolė, emocinis nutolimas, autoriteto mažėjimas.
6. Prie išvykstant tėvams dirbti į užsienį, būtina vaikus supažindinti su naujomis gyvenimo permainomis.

Rekomendacijos tėvams.

1. Aptarti šeimos planus.
2. Aptarti pakitusias taisykles.
3. Kalbėtis apie jausmus (savo ir vaikų).
4. Dalintis kasdieniais išgyvenimais.
5. Kalbėjimas apie pokyčius:
 - 5.1. Pranešti iš karto;
 - 5.2. Tinkamai pateikti informaciją;
 - 5.3. Ruoštis vaidmenų pokyčiams;
 - 5.4. Užtikrinti kuo mažiau pokyčių.
6. Palaikyti ryšį:
 - 6.1. Nuolat bendrauti;
 - 6.2. Palikti kontaktus;
 - 6.3. Kalbėtis įvairiomis temomis;
 - 6.4. Priimti vaiko emocijas;
 - 6.5. Priminti vaikui, kad jis – mylimas;
 - 6.6. Kuo dažniau sugrįžti.

7. Pasirūpinti vaiko gerove:

- 7.1. Informuoti vaiko mokyklą;
- 7.2. Palikti artimų žmonių kontaktus;
- 7.3. Palaikyti drausmę;
- 7.4. Neužkrauti per daug atsakomybių;
- 7.5. Užtikrinti, kad negyvens vienas;
- 7.6. Neįtraukti į konfliktus.

Parengė
socialinė pedagogė metodininkė
Žaneta Cikatavičienė